

Popoare de ieri si azi

Popoare de ieri

Galia

Galia (în latină Gallia, și în greacă Galatia) a fost regiunea Europei de Vest care include nordul Italiei moderne, Franța, Belgia, Elveția occidentală și părți a Olandei și a Germaniei pe partea vestică a râului Rin. În antichitate, galii, un popor celtic locuia pe acest teritoriu, precum și în alte părți a Europei, vorbind limba galică. În afară de galii, existau și alte popoare pe teritoriul nordului Italiei moderne, ca lepontii care locuiau pe poalele sudice a Alpilor italieni, în Raetia. Galii la comanda lui Brennus au ocupat Roma ca. 390 î.Hr.

În lumea egee, o migrație a galilor răsăriteni a avut loc în Tracia, la nordul Greciei, în 281 î.Hr.. O altă căpetenie gală, Brennus, în funtea unei armate mari, a renunțat să distrugă Templul lui Apollo în Delfi în ultimul minut, văzând, după legendă, o amenințare în formă de fulger. În același timp o bandă migratoare de celți, de aproximativ 10.000 de luptători, împreună cu femeile, copiii, și sclavii lor treceau prin Tracia. Trei triburi galice au trecut din Tracia în Anatolia la invitația domnitorului bitinian Nicomedes I, care a cerut ajutor pentru lupta sa contra fratelui său. Ulterior ei s-au stabilit în Frigia și Cappadocia, în Anatolia centrală, o regiune care de atunci înainte s-a numit Galatia. Stramosii francezilor au fost galii. Si ei se ocupau cu agricultura si cresterea animalelor. Erau vestiti pentru armele, uneltele si podoabele facute de ei. Le placeau curatenia (ei au inventat sapunul). Locuintele lor erau mai ales de forma rotunda, construite din lemn si acoperite cu stuf. Galii purtau pantaloni facuti din diverse materiale. Le placeau sa se impodobeasca cu bratari si fibule. Realizau lucrari artistice, cum ar fi mununatele bijuterii, sculpturi etc). Erau razboinici faimosi; in anii 400 î.Hr., cucerisera Roma. Galia (în latină Gallia, și în greacă Galatia) a fost regiunea Europei de Vest care include nordul Italiei moderne, Franța, Belgia, Elveția occidentală și părți a Olandei și a Germaniei pe partea vestică a râului Rin. În antichitate, galii, un popor Celtic locuia pe acest teritoriu, precum și în alte părți a Europei, vorbind limba galică. În afară de galii, existau și alte popoare pe teritoriul nordului Italiei moderne, ca Lepontii care locuiau pe poalele sudice a Alpilor italieni, în Raetia. Galii sub comanda lui Brennus au ocupat Roma ca. 390 î.Hr. În lumea egee, o migrație a galilor răsăriteni a apărut în Tracia, la nordul Greciei, în 281 î.Hr. Un alt căpitan numit Brennus, la capul unei armate largi, a renunțat să distrugă Templul lui Apollo în Delfi doar în ultimul minut, văzând după legendă o amenințare în formă de fulger. În același timp o bandă migratorie de celți, ca. 10.000 de luptători, împreună cu femeile, copiii, și sclavii lor treceau prin Tracia. Trei triburi galice au trecut din Tracia în Anatolia la invitația domnitorului bitinian Nicomedes I, care a cerut ajutor pentru lupta sa contra fratelui său. Ulterior ei s-au stabilit în Frigia și Cappadocia în Anatolia centrală, o regiune care de atunci înainte s-a numit Galatia. Vercingetorix(72-46 î.Hr.)a rezistat cu eroș în fața romanilor. Romanii însă fiind foarte puternici, iar conducatorul lor Cezar, s-a dovedit un mare comandant de oaste, Vercingetorix s-a predat și a fost omorât în închisoare, prin sufocare. Gallia a fost transformată în provincie romană, devenind una dintre cele mai înfloritoare.

Harta Galiei ca. 58 î.Hr.

Germani

Germanii sunt un popor indo-european a cărui origine se găsește în nordul Europei. În antichitate erau organizați în mai multe triburi, precum alamani, saxoni, frizi și bavari, care au luptat împotriva Imperiului Roman, unul dintre motivele pentru care romanii nu au reușit niciodată să cucerească toate teritoriile locuite de germani. Începând cu secolul VI, teritoriile locuite de germani au fost incluse în statul franc, iar apoi în 962, se va înființa Sfântul Imperiu Roman de Națiune Germană. Începând cu secolul XI, orașele vor avea din ce în ce mai mare importanță politică, iar germanii vor trăi în multe orașe-state; abia în secolul XVIII se vor impune două imperii, Austria și Prusia, care vor căuta, fiecare separat, unitatea germanilor. Unificarea va fi obținută prin luptă de către Prusia cancelarului Otto von Bismarck - în a doua parte a secolului XIX. Unitatea va face ca Germania unificată să devină una din marile puteri ale lumii, dar cele două înfrângeri în războaiele mondiale vor încetini acest avânt. În secolul al treilea, imperiul roman se scufundă într-o puternică criză. Asasinarea ultimului principe din dinastia Severus, Marcus Aurelius Severus Alexandrus (235), de către crudul Maximinus adusese anarhia militară (253-285). Aceasta era o mană cerească pentru migratorii germanici. Goții invadează în masă Dacia, alamani și francii devastau Gallia, vandalii pustiau Panonia iar gepizii și longobarzii jefuiau Helvetia și Rhetia. Aurelianus (270-275), datorită atacurilor perșilor din Iran, se hotărăște să retragă armata și administrația din Dacia, care este cedată germanicilor goți. Goții de apus (vizigoții) se stabilesc în Muntenia și Bugeac iar cei de răsărit (ostrogoții) se așează în Ucraina. În secolul al treilea criza imperiului roman se aprofundează. Germanicii atacă zilnic provinciile. Theodosius (378-395), nemaiputând suporta administrarea întregului spațiu supus Romei, își împarte imperiul între fii săi: Arcadius ia în stăpânire bogatul Orient iar Honorius primește Apusul decadent. Imperiul de Răsărit, mai puternic, depășește criza și respinge atacurile germane. Imperiul de Apus este încontinuu invadat de germani și huni, iar dezastrul economic, social și politic îl aduce la dispariție. În 476 regele mercenarilor germanici heruli Odowacar intră în Roma, îl detronizează pe împăratul Romulus Augustulus în vârstă de 13 ani și se proclamă rege al Italiei. Apoi Apusul e invadat de germani. După 476 în Europa iau naștere primele regate germanice.

Slavi

Slavii erau organizați în obști satești care formau triburi conduse de cneji. Ocupau teritoriile dintre Elba, Volga, M. Baltica și M. Neagra. Se ocupau cu agricultura, mestesuguri, apicultura, vanatoarea și creșterea animalelor. De la slavi s-au păstrat obiceiuri și cuvinte. Peste slavii de la S Dunării au navalit bulgarii în sec. VII, întemeind sub conducerea lui Asparuh un nou stat. Deși învinsi de slavi bulgarii au ales numele poporului nou. În sec. IX, bulgarii s-au creștinat. Limba s-a folosit și în țările romane și se folosea alfabetul chirilic.

Sarbi

Sarbiile aparțineau slavilor sudici. Au cunoscut o mare înflorire pe timpul lui Stefan Dusan. Statul sarb a fost cucerit de turci în sec. XV.

Popoare de azi

Ruși

Rușii sunt un popor dintre slavii din E. Au întemeiat Rusia Kieveana, care a fost cucerită în sec. XIII de mongoli. Între sec. XIV-XV cnezate rusești au aflat o importantă evoluție economică. Între cei mai de seamă conducători s-au numărat țarul Petru cel Mare și țarina Ecaterina a II-a, în timpul cărora statul s-a modernizat. Rușii sunt cel mai numeros grup etnic din Europa și unul dintre cele mai numeroase din lume, însumând o populație de aproximativ 137 de milioane de oameni pe tot globul. Cam 116 milioane trăiesc în Rusia și cam 18 milioane trăiesc în țările învecinate. Un număr important de ruși, aproximativ 3 milioane de oameni, trăiesc în alte țări, în special în America de Nord și Europa Occidentală, dar și în Europa Răsăriteană, Asia, șamd. Rușii ocupă cca 24% din populația Republicii Moldova. Creștinismul Ortodox este credința dominantă în rândurile rușilor. Mai corect spus, marea majoritate a rușilor se supun autorității Bisericii Ortodoxe Ruse, care a jucat un rol enervant în dezvoltarea identității naționale rusești. În celelalte țări în care trăiesc, rușii aparțin congregațiilor locale ortodoxe care au legături cu Biserica Ortodoxă Rusă, care ori sunt sub ascultarea Patriarhului Moscovei, precum Biserica Ortodoxă Ucrainiană autonomă, ori aparțin bisericilor istorice, ca în cazul Bisericii Ortodoxe din America, sau al Bisericii Ortodoxe Ruse din afara Rusiei. Chiar și rușii nereligioși se autoasociază cu credința ortodoxă din motive culturale. Unii dintre ruși sunt credincioși de rit vechi – un grup relativ restrâns schismatic al ortodoxiei rusești, care respinge reformele liturgice introduse în secolul al XVII-lea. În ciuda creșterii continue a respectului față de religie în comparație cu vremurile sovietice, prezența la slujbe este destul de redusă. Alte religii au o prezență neglijabilă printre etnicii ruși. Cei mai mulți ruși din afara granițelor naționale trăiesc în fostele republici sovietice: Ucraina – circa 8 milioane, Kazahstan – circa 4 milioane, Belarus – circa 1 milion, Uzbekistan – circa 700.000, Letonia – circa 700.000, Kîrgîzstan – circa 600.000. Mai există mici comunități rusești în Balcani, țările Est și central europene, ca și în China și America. Guvernele și marea majoritate a opiniei publice din Estonia și Letonia, care au cei mai mulți cetățeni de origine rusă din statele baltice, consideră că cei mai mulți etnici ruși au sosit în aceste țări în timpul proceselor de colonizare sovietică și de rusificare forțată prin schimbarea compoziției etnice a regiunii și de aceea ar trebui să reîntoarcă în țările de origine. Cei mai mulți ruși care au sosit în țările baltice au sosit aici din motive strict economice sau chiar li s-a ordonat să facă această mutare. Oamenilor care au sosit în Letonia și Estonia în perioada sovietică, cei mai mulți dintre ei fiind ruși, li s-a oferit opțiunea să ceară naturalizarea și cetățenia țărilor de domiciliu, ceea ce presupune trecerea unui test de limbă oficială, de istorie și de obiceiuri naționale locale. Problema limbii este una extrem de delicată, în special în Letonia, unde rușii au protestat împotriva dorinței autorităților de a-i forța să accepte învățământul exclusiv în limba letonă în locul limbii ruse. Din 1992, în Estonia au fost naturalizați aproximativ 137.000 de cetățeni, cei mai mulți etnici ruși. Aproximativ 136.000 de oameni, (10% din populația totală), nu au primit cetățenia estonă. Deși nu

se numără printre cele mai numeroase grupuri de emigranți, un număr destul de mare de ruși au ales să trăiască în Canada, Australia și Statele Unite ale Americii. De asemenea, un mare număr de ruși din fostele republici sovietice au emigrat în Rusia după prăbușirea Uniunii Sovietice. Mulți dintre ei sunt refugiați din țările din Asia Centrală și Caucaz, fiind nevoiți să fugă datorită instabilității politice cât și datorită sentimentelor antirussești ale populațiilor băștinașe. Deși acceptă nevoia de reparare a nedreptăților din perioada sovietică, atât Uniunea Europeană, Consiliul Europei cât și guvernul Rusiei și-au exprimat preocuparea pentru drepturile minorităților în anumite state ex-sovietice, în special în Letonia. În Republica Moldova, regiunea dominată de slavi, (ruși și ucrainieni), cunoscută sub numele de Transnistria, s-a proclamat republică independentă datorită temerilor că fosta republică sovietică se va reuni cu România.

Ungurii

Ungurii (sau **maghiarii**) reprezintă populația de bază a Ungariei. Limba ungară pe care aceștia o vorbesc face parte din familia de limbi fino-ugrice, împreună cu alte limbi precum finlandeza și estoniana. Istoria timpurie a ungarilor este puțin cunoscută. Trecutul îndepărtat al poporului ungar poate fi reconstituit, în linii generale, în funcție de izvoare lingvistice și doar pe un plan secundar de izvoare istorice. Izvoarele arheologice, referitoare la unguri, anterioare secolului IX sunt disputate. Lingviștii și istoricii consideră, de comun acord, că ungurii provin din teritoriul aflat la granița dintre zonele împădurite ale Munților Urali și stepa euroasiatică. Acolo s-a consumat și o primă etapă a etnogenezei ungarilor. Din simbioza a două elemente etnice, măgyeri și onoguri, a luat naștere o populație de limbă fino-ugrică. Ungurii s-au denumit totdeauna maghiari, în schimb populațiile, cu care s-au învecinat în decursul istoriei, i-au denumit onogur, ungur, ungri sau ungar. Treptat, ungurii se deplasează spre vest, iar în secolul V se vor stabili temporar la nordul Mării Negre, pe un teritoriu cuprins între Caucaz, fluviul Volga și râul Don. Acest teritoriu se învecinează sau este identic cu Magna Hungaria, zona din bazinul râului Kama fiind locuită până în secolul XIII de o populație înrudită. Pe acest teritoriu, ungurii intră timpuriu în contact cu unele popoare de origine turcică, o influență majoră și durabilă exercitând-o în secolul VIII și secolul IX bulgarii de Volga. Cândva, probabil la începutul secolului IX, ungurii intră în contact cu Imperiul chazar, al cărui centru de putere se afla pe Volga Inferioară. Durata conviețuirii ungarilor cu kazarii turcici, precum și natura sau intensitatea raporturilor dintre cele două populații sunt controversate. Influența lor nu a fost însă minoră. Impunerea lui Árpád în calitate de conducător al uniunii de triburi maghiare revine, se pare, unui kagan kazar. Împinși spre vest de pecenegi, ungurii se stabilesc temporar, pe la mijlocul secolului IX, în Etelkuz (ung. Etelköz = "teritoriul dintre râuri"), delimitat de Marea Neagră și râurile Siret ("Seretos"), Nistru și Prut ("Brutos") (vezi Constantin Porfirogenetul (913 - 959): *De administrando Imperi*). Ungurii vor întreprinde de aici o serie de raiduri și campanii militare. În anul 862, ungurii traversează Munții Carpați și atacă părțile răsăritene ale Imperiului Carolingian și Moravia. Chemați în sprijin de împăratul bizantin Leon al VI-lea, ungurii traversează în anul 895 Dunărea de Jos și îl atacă pe țarul bulgar Simeon. Profitând de această împrejurare și solicitați de către bulgari, pecenegii atacă în anul 895/896 așezările ungurești din Etelkuz. Lipsiți de apărare, ungurii și grupuri de populații asociate, printre care și trei triburi chazare, se deplasează în anul 896 spre vest, trec prin Pasul Verecke, ajung pe Valea Tisei și de aici în Câmpia Panoniei. Istoria ungarilor în prima jumătate a secolului X este

marcată de numeroase raiduri de jaf întreprinse în întreaga Europă. Hoardele maghiare, conduse frecvent de Bulcsu și Lél, au îngrozit lumea creștină. Aplicând o tactică de luptă specifică popoarelor de stepă, bazată pe atacuri și retrageri surprinzătoare, inventivitate și disciplină strictă, ungurii au reușit să iasă învingători în numeroase confruntări militare, mai ales folosind cu abilitate arcul asiatic într-o perioadă când nu existau armurile medievale cele mai grele. În calitate de aliați ai regelui german Arnulf, ungurii pătrund în anul 899 în Italia. În continuare, ei atacă, pe rând, între anii 911-933, Spania, Franța și Italia. Seria victoriilor ungurești este stopată temporar în anul 933 de ducele bavarez Heinrich I. Același duce Heinrich va întreprinde în anul 950 un raid în Câmpia Panoniei, rămas însă fără rezultate semnificative. În anul 954, trupele ungurești conduse de același Bulcsu atacă Franța și Germania, susținând opoziția față de împăratul german Otto I. Raidurile maghiare încetează complet abia după victoria decisivă obținută de Otto I la Lechfeld, lângă Augsburg, la 10 august 955, ocazie cu care însuși Bulcsu va fi prins și decapitat. Această înfrângere catastrofală a determinat aristocrația tribală maghiară să-și reorienteze politica internă și externă. Înțelegând situația în care se aflau ungurii, conducătorul uniunii tribale, domnitorul Géza I (971-997), a pregătit premisele creștinării ungarilor și ale întemeierii statului maghiar. Fondarea Regatului Ungar și începutul creștinării ungarilor au fost împlinite de fiul său, Ștefan I al Ungariei (997-1038). Numărul total al vorbitorilor limbii maghiare este estimat actualmente la cca. 15 milioane de oameni, dintre care 10 milioane trăiesc pe teritoriul Ungariei. O parte a populației vorbitoare de limba maghiară este răspândită, începând din anul 1920, în urma tratatelor de pace, în afara Ungariei, pe teritoriul statelor învecinate. Minoritatea maghiarofona din România numără cca. 1,5 milioane oameni. În Slovacia trăiesc cca. 500.000, în Serbia (Voivodina) cca. 293.000 iar în Ucraina aproximativ 170.000 maghiarofoni. Comunități maghiare importante sunt semnalate în Europa Occidentală, SUA, Canada și în Australia. Se apreciază că ceva mai mult de o treime din numărul total al maghiarofonilor din România îl formează secuii. La nivel internațional s-a discutat despre practica guvernului ungar, care a oferit atât pentru maghiarii cât și pentru vorbitorii de limba maghiară (maghiarofonii) din țările vecine un statut special pentru șederea în Ungaria și deci pentru Uniunea Europeană.

Turcii

Turcii sau otomanii sunt un popor de origine asiatică. Au format un stat în Asia Mică în sec. XIV. Având o armată puternică, au cucerit multe teritorii în Balcani, transformându-le în pasălacuri. Aveau ca ocupații agricultura, prelucrarea metalelor și creșterea animalelor. Statul se afla sub conducerea unui sultan, cel mai de seamă fiind Baiazid, Mahomed al II-lea și Soliman Magnificul. Turcii au influențat viața romanilor sub aspectul portului, muzicii și obiceiurilor, dar și asupra credinței mai ales în Dobrogea, aflată sub conducerea Imperiului Otoman între sec. XV-XIX. Deși popor de origine romană, poporul român a fost influențat și de alte „elemente”. Românii au stabilit numeroase legături culturale cu bulgarii, sârbi, rusii și maghiarii, iar datorită condițiilor istorice au conviețuit „imprumutând” obiceiuri, modul de viață, elemente din limbi și uneori religia.